

Barentsin aluekatsaus

Talvi 2012

ThinkBarents on Lapin korkeakoulukonsernin yhteinen ESR-hanke, jonka tavoitteena on luoda osaamis- ja palvelumalli tuottamaan ajantasaista tietoa Barentsin alueesta elinkeinoelämän, tutkimuksen ja kehittämistoiminnan tueksi.

Hankkeen tavoitteena on löytää keinoja, joilla olemassa oleva tieto saadaan mahdollisimman tehokkaasti kanavoitua sitä tarvitseville. Tarkoituksena on kehittää think tank -toimintamalli, joka hyödyntää Lapin korkeakoulukonsernin ja sen sidosryhmien Barents-osaamista.

Lisätietoa: www.barentsinfo.org/thinkbarents

Seuraa hanketta Facebookissa: www.facebook.com/ThinkBarents

Tässä numerossa:

- Uutisia Kuolan niemimaalta ja Venäjän Barentsista
- Erikoishaastattelu: Murmanskin mahdollisuudet Sberbankin aluetoimiston päällikön mukaan
- Barents Review 2012
- Kalottiakatemiat 2012
- Tulevia tapahtumia keväällä 2012
- Lähteet ja lisätietoa

Uutisia Kuolan niemimaalta ja Venäjän Barentsista

Luoteis-Venäjän 2011 tilastot huolestuttavia

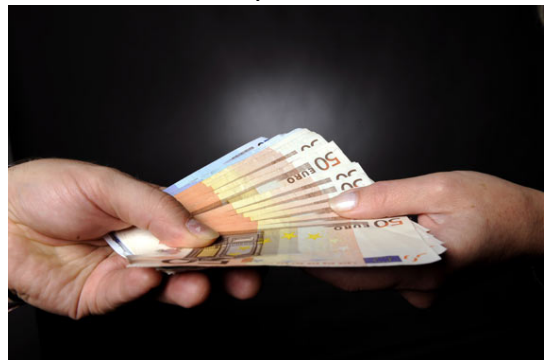
Venäjän aluekehitysministeriön tilastot [Luoteis-Venäjän kehityksestä](#) eivät anna aihetta iloon (kuvassa [Severomorskin](#) keskusaukio)

Luoteis-Venäjän teollisuustuotannon indikaattorit ovat varsin lohduttomia. Komin tasavaltaa (+4,3 % vrt. 2010) ja Kaliningradin aluetta (+17,9 % vrt. 2010) lukuun ottamatta muualla kehitys polkee edelleenkin paikallaan ja selvästi maan keskitason alapuolella. Esimerkiksi Murmanskin alueen teollisuustuotanto on 93,6 prosenttia (-1,3 % vrt. 2010) ja vastaavan indikaattorin lukemat Arkangelille (92,1 % peräti -17,8 % vrt. 2010) ja Vologdalle (91,7 %) ovat vielä negatiivisempia (Venäjän federaation keskitaso = 100 %). Reaalitalouden mittarit kertovat Murmanskin alueen tilanteen (93,2 %) olevan viidenneksi huonoin Venäjällä ja Arkangelin alueen (89 %) olevan [Venäjän 83 liittovaltiosubjektista](#) toiseksi huonoiten kehittyvä alue. Myös rakennusvolyymin absoluuttiset luvut ovat selvästi kääntyneet taantumaan. Vuonna 2011 Murmanskin alueella rakennettiin vain 28,6 m² 1000 asukasta kohti eli 286 cm² asukasta kohti (esim.

[Ipadin](#) koko on 445 cm²), mikä on koko maan tasolla ja alueittain katsottuna pienin asuntorakentamisen volyymi. Vuonna 2011 kaikilla muilla Venäjän alueilla väestöön nähden nousi siis enemmän uusia rakennuksia kuin Kuolan niemimaalla.

Kansainvälisten yritysten mielestä Murmanskin talousilmapiirissä ei parannusta

Tammikuun lopussa norjalainen kehitysyhtiö [SIVA](#) (ks. myös [aluekatsaus syksy 2011](#)) julkaisi Murmanskin talousbarometrissa tekemänsä kyselytutkimuksen tulokset. Kyselyyn vastasi 32 kansainvälistä yritystä ja siinä käsiteltiin Murmanskin alueen vuonna 2011 tapahtunutta taloudellista kehitystä. Osallistuneista yrityksistä 22 oli Norjasta ja muut mm. Suomesta, Islannista, Ruotsista ja Britanniaista. Vastanneista yrityksistä 45 prosenttia totesi liikevaihtonsa Luoteis-Venäjällä parantuneen vuoteen 2010 verrattuna ja vain 29 prosenttia ilmoitti yhtiön tulojen menneen miinuksen puolelle. Yli puolet (52 %) vastaajista oli hyvin optimistisia liiketoimintansa kehityksen suhteen vuonna 2012 ja saman verran aikoi tehdä uusia investointeja. Talousilmapiirin paranemisesta 60 prosenttia yrityksistä kertoi, että tilanne on ennallaan ja että liiketoimintaa haittaavat yhä Venäjälle tyypilliset poliittis-rakenteelliset ongelmat. Kansainvälisten yritysten mielestä viranomaisilta puuttuu selkeä kehittämisstrategia maan talouden kehityksestä ja kilpailukyvyyn

Joidenkin Kuolassa operoivien ulkomaalaisten yrittäjien mielestä Murmanskin julkissektori on täysin korruptoitunut.

parantamisesta. Murmanskin alueella ei edistetä monikansallisia hankkeita ja tiedotus tärkeimmistä projekteista esim. Štokmanin kentästä on puutteellista. Tämän lisäksi sähkönjakelu on liiankin haasteellista ja lainanotto edelleen hankalaa. Venäjällä ei vielä tiedosteta eikä ymmärretä Länsi-Euroopan markkinoiden odotuksia. Joidenkin mielestä julkissektori on täysin korruptoitunut, mikä hidastaa tarpeellisia investointeja alueen infrastruktuuriin. Monet yritykset painottivat vielä, että viime vuonnakin tullaukseen meni liian paljon aikaa ja Venäjän byrokratia osoittautui jälleen tehottomaksi.

Ulkomaisten sijoitukset Murmanskiin: Norja yhä kärkisijalla

Vuonna 2011 tammi-syyskuun välisenä aikana [ulkomaiset suorat sijoitukset](#) Murmanskin alueelle tulivat etupäässä Norjasta, Länsi-Euroopasta ja ns. offshore-alueilta. Norjan kuningaskunta investoi suorana sijoituksena 13,2 miljoonaa euroa (yhteensä 13,3 milj. €), Ruotsi lähes 7 milj. €, Sveitsi 1,12 milj. € sekä Kypros ja Saksa molemmat 0,177 milj. Ruotsin toinen sija voidaan kuitenkin kyseenalaistaa, sillä länsinaapuristamme vain 40 000 euroa eli 0,5 prosenttia investoinnista tuli suorina. Muut listatut sijoitukset tulivat etupäässä Kanadasta, Neitsytsaarilta, Alankomaista, Valko-Venäjältä, Panamasta ja Ukrainasta. Norjan sijoitukset kohdistuivat lähinnä metallirakenteiden tuotantoon ja valmistukseen. Ruotsin investoinnit piristivät alueen elintarviketeollisuutta ja epäsuorat sijoitukset koskivat lähinnä kiinteistöalaa. ”Sveitsiläiset” sijoitukset sen sijaan menivät mm. jäteveden käsittelyyn ja jätehuoltoon.

Nikkeli aikoo saada monipuolistamistukea

Nikkelin Suonikylän (Priretšnyi) Akkajärvi: tulevaisuuden matkailukohde?

[Nikkeli](#) (ks. [myös aluekatsaus syksy 2011](#)) on 12 000 asukkaan kunta Petsamon piirin eteläosassa. Suurin osa väestöstä on töissä [Kuolan kaivosyhtiössä](#). Venäjällä kunta voi osallistua federaation valtakunnalliseen monipuolistamisohjelmaan, jos vähintään neljäsosa kunnan väestöstä työskentelee samalle isolle yhtiölle. Nikkeli sai äskettäin yhden yhtiön kaupungin statuksen ja aikoo nyt anoa valtiolta monipuolistamistukea, jolla kehitetään muita elinkeinoelämän aloja. Nikkeli on tätä varten toimittanut Murmanskin alueviranomaisille maaliskuun 15. päivänä listan mahdollisista ”dynaamisista” investointikohteista, joista myös norjalaisia partnereita yritetään saada kiinnostumaan. Nikkelin johtajien mielestä monipuolistaminen toteutuu parhaiten investoimalla alueen matkailuinfrastruktuuriin, palvelusektoriin ja kunnan maataloutta kehittäviin hankkeisiin.

Teriberkaan kalatehdas kaasun nesteytysasemaa odotellessa

Štokmanin ensimmäisen vaiheen aloitusta koskeva investointipäätös on maaliskuussa jälleen siirretty tuonemmaksi (1.7.2012). Turjanperän eli [Teriberkan](#) kannalta tämä tarkoittaa sitä, että myös kaasun nesteytysaseman ja muun Štokmanin hankkeen infrastruktuurin rakentamisajankohta lykkääntyy. Tästä huolimatta paikkakunnalla ollaan avaamassa uusi kalatehdas, joka tulee työllistämään lähes sata ihmistä.

Kalatehtaan rakentaminen on mahdollistunut pitkän väännön jälkeen rajavartiolaitoksen kanssa. Tähän saakka alueen kalastajat ovat joutuneet purkamaan lastinsa Murmanskin satamassa ja tuomaan saaliinsa takaisin Teriberkaan rekoilla. Nyt kalasaaliit voidaan suoraan purkaa Teriberkassa. Uuden kalatehtaan tuotantotavoite on prosessoida päivittäin 50 tonnia turskaa, koljaa ja lyyraturskaa huhtikuun puoliväliin mennessä. Tehtaan varusteiden säädöstä vastaa ryhmä islantilaisia asiantuntijoita.

Kalateollisuus tarjoaa työtä teriberkalaisille.

Dmitrienko: ”Matkailusektori kehittyy merkittävästi lähivuosina”

Maaliskuun kolmannen viikon alussa Venäjän presidentti Dmitri Medvedev (6.5.2012 saakka) peräänkuulutti maan alueilta tarkkaa ja realistista matkailun kehittämisstrategiaa. Muutama päivä myöhemmin 14.3. Murmanskin aluekuvernööri Dmitri Dmitrienko esitteli [Venäjän kansainväliselle tietotoimistolle](#) (RIA) alueensa ponnistuksia matkailualan ja -infrastruktuurin kehittämiseksi. Kuvernööri odotti matkailijoiden määrän kasvavan tänä vuonna vähintään 10 prosentilla. ”*Turistien määrä nousee sitä mukaa kun infrastruktuuri nykyaikaistuu. Tänä vuonna tulemme ylittämään 300 000 kävijän rajan. Meillä on isoja matkailuhankkeita meneillään*” totesi Dmitrienko. Hänen mukaansa alueen laskettelukeskuksia ollaan modernisoimassa ja laajentamassa niin, että ne pystyisivät paremmin kilpailemaan murmanskilaisen parissa suuresta suosiosta nauttivien suomalaisten ja norjalaisten talvilomakeskusten kanssa. Esimerkiksi kaivosyhtiö [Apatiitti Oy](#) on rakentamassa Kirovskiin valaistua rinnettä ja varustamassa [Hiipinän laskettelukeskusta](#) modernilla lumitykkitekniikalla. Tämä tulee helpottamaan kansainvälisten kilpailujen järjestämistä alueella ja samalla kasvattamaan alueen tunnettuutta. Murmanskissa aiotaan myös kehittää risteilymatkailua. Tätä varten Venäjän valtion matkailutoimisto [Rosturism](#) on suunnittelemassa norjalaisten risteilymatkojen pidentämistä Murmanskiin ja myöhemmin [Solovetskin saarille](#) saakka. Murmanskiin aiotaankin rakentaa moderni laivaterminaali ja kansainvälinen tulliasema, joka mahdollistaisi 72 tunnin viisumivapauden Kuolaan risteileville ulkomaalaisille turisteille. ”*Meillä on isoja odotuksia risteilymatkailun suhteen ja tänä vuonna rakennetaan uusi satamalaituri 500 miljoonalla ruplalla (31.3.2012 n. 12,7 milj. €)*”, vahvisti Dmitrienko. Hän piti tärkeänä myös jäänmurtajilla Pohjoisnavalle ja Frans-Josefin maalle Murmanskista järjestettävien [tutustumismatkojen](#) kehittämistä, vaikka tämäntyyppisen matkan lähtöhinta onkin muhkeat 20 000 euroa.

Dmitrienko pitää eteenkin risteilymatkailun kehittämistä merkittävänä Kuolan talouden kannalta (kuva www.b-port.com).

Suomalainen selvitys: 64 % murmanskilaisista voi matkustaa ulkomaille

Viime vuoden lopulla [Oulun matkailu Oy](#) teetti tutkimuksen vuonna 2003 perustetulla [Luoteis-Venäjän konsultointiryhmällä](#). Tavoitteena oli selvittää, moniko Murmanskin kaupungin 20–55-vuotiaista pääsee halutessaan matkustamaan vaikkapa Suomeen. Selvityksestä kävi ilmi, että peräti 64 prosentilla kyseisestä

ikäryhmästä on ulkomaanpassi eli huomattavasti useammalla kuin muualla Venäjällä asuvilla. Viimeisten kolmen vuoden aikana ainakin 119 000 murmanskilaista kävi vähintään kerran entisen neuvostoliiton rajojen ulkopuolella. Vuonna 2011 57 700 kaupunkilaista matkusti Pohjoismaihin. Viime vuonna Suomen Pietarin pääkonsulaatin Murmanskin toimipiste myönsi peräti 47 865 Schengen-viisumia eli 60 prosenttia enemmän kuin vuonna 2010 ja murmanskilaisten yöpymismäärät Pohjois-Suomessa kasvoivat 30 prosentilla.

Šambir Kuolan alueduuman uusi puheenjohtaja

Joulukuun lopulla Kantalahden piirin entinen johtaja ja Ukrainasta lähtöisin oleva [Vasili Šambir](#) (ks. myös [aluekatsaus tammi-helmikuu 2011](#)) päihitti suljetussa äänestyksessä ja 5 äänen turvin (äänet 20–15) vuodesta 2007 alueduuman puheenjohtajana toimineen [Evgeni Nikoran](#) ottaen näin tämän paikan Kuolan parlamentin puhemiehenä. Molemmat ehdokkaat edustavat [Yhtenäisen Venäjän puoluetta](#). Nikora listattiin vielä vuonna 2009 [alueen kolmanneksi vaikutusvaltaisimmaksi](#) henkilöksi. Yllättävää äänestyksessä oli, että Šambiria lobbasi voimakkaasti [Venäjän liberaalidemokraattisen puolueen](#) aluejohtaja [Viatšeslav Bezugli](#). Useat epäviralliset lähteet kertovat kuitenkin Šambirin olevan ennen kaikkea alueen energiaoligarkin ja [Kuolan energian vähittäisosakeyhtiön](#) [Gennady Šubin](#)in miehiä ja ajavan tämän intressejä.

Alueduuman varapuheenjohtaja Kuolan [kaivos- ja metalliyrityksen](#) Marina Kovtun ja uusi puheenjohtaja Vasili Šambir (lähde: www.b-port.com). Laulaako kaksikko energiayhtiöiden lauluja?

Murmanskin 100-vuotisjuhlien sivusto avattu

Murmanskin 100-vuotisjuhlavuoden 2016 kunniaksi kaupungin viranomaiset avasivat tämän vuoden alussa kaksikielisen (rus, eng) sivuston <http://en.murmansk-100.ru/>. Web-sivuilta löytyy runsaasti tietoa kaupungin edistämistä hankkeista juhlavuoden kunniaksi mm. Murmanskin sataman ja muiden liikenneväylien modernisoinnista. Sivustolla on myös listattu tunnetut murmanskilaiset ja muut henkilöt, jotka syystä tai toisesta Venäjällä assosioidaan sankareiden kaupunkiin. [Listalta](#) löytyy myös hieman yllättäen [Smolenskin alueelta](#) kotoisin oleva edesmennyt kosmonautti Juri Gagarin, sillä neuvostosankari aloitti varusmiespalveluksensa juuri Murmanskissa.

Länsipohjan Sorsele värvää osajia Kuolan niemimaalta

Suurten ikäluokkien siirtyessä eläkkeelle ruotsalainen [Sorselen](#) kunta suunnittelee täyttävänsä vapautuvat paikat ystävyyskaupunki Apatiitin osajilla. Kunnanjohtaja Göran Wikströmin mukaan venäläiset työntekijät ovat kaikki tervetulleita perheineen, sillä kunta tarvitsee nuoriakin. EU:n varoilla aiotaan rahoittaa

koulutusohjelma, jonka avulla Sorseleen aikoville venäläisille opetetaan ruotsin kieltä ennen heidän varsinaista muuttoa Västerbotteniin. Jopa 900 venäläistä on jättänyt muuttohakemuksensa Sorselen viranomaisille ja heidän joukostaan löytyy paljon korkeakoulutettuja esim. lääkäreitä, opettajia, eläinlääkäreitä ja insinöörejä. Ensimmäisten Venäjältä muuttavien odotetaan saapuvan Sorseleen jo vuoden päästä.

Murmanskin väestö vanheni 2,5 vuodella

Vuosina 2002–2010 Murmanskin alueen väestön keski-ikä on noussut 2,5 vuodella 37,6 vuoteen ([Suomessa](#) vuonna 2011 miesten keski-ikä 40,2 ja naisten 43 vuotta). Näitä ja muita väestönkehityksen lukuja esiteltiin Murmanskissa pidetyssä lehdistötilaisuudessa maaliskuun alussa, missä tarkennettiin Venäjän federaation toisen [väestönlaskennan](#) tuloksia. Alle 16-vuotiaiden ja työkykyisten määrä (15–54-vuotiaat naiset ja 15–59-vuotiaat miehet) väheni muita ryhmiä selvemmin. Alue on naisvaltaistumassa ja tuhatta miestä kohti löytyy jo 1096 naista (vrt. 2002 1051). Alueella on 340 500 kotitaloutta ja 450 koditonta ihmistä. Murmanskin alueen tarkistettu asukasluku on nyt 795 400 eli lähes 100 000 henkilöä vähemmän kuin vuonna 2002. Hurja vähennys selittyy 84-prosenttisesti poismuutolla. Sankareiden kaupungissa eli Murmanskissa väestö hupenee 1,1 prosentin vauhdilla ja tarkka asukasmäärä on nyt 307 300. Mikäli negatiivinen väestönkehitys jatkuu, vuonna 2016 kaupungin juhlissa 100 vuottaan murmanskilaisia on noin 295 000 eli yhtä paljon kuin 1960-luvulla Nikita Hruštšovin väistyessä vallankahvasta.

Kuolan ”huono” rikosvuosi 2011

Murmanskin aluesyyttäjät raportoivat viime vuonna rikollisuuden laskeneen 5,1 prosenttia verrattuna vuoteen 2010 (Venäjällä vastaava luku -8,5 %). Luoteis-Venäjällä vain Karjalan tasavallassa ja Vologdassa rötösten määrä kasvoi. Virallisesti vuonna 2011 Kuolan niemimaalla tehtiin yhteensä 15 970 rikosta. Näiden takaa löytyy 6188 miestä ja 1480 naista. Tilastoihin merkittiin myös 108 järjestäytyneeseen rikollisuuteen liittyvää tapausta ja 144 ympäristörikosta (104 tapausta laittomasta kalastuksesta, 2 salametsästyksestä, 26 laittomasta metsänhakuusta, 12 metsäalueen laittomasta kaadosta) ja 1809 huumekuljetukseen liittyvää rikosta. Henkirikoksia koskevat tilastot olivat seuraavat: 52 murhaa, 249 vakavia vammoja tuottanutta fyysistä pahoinpitelyä, joista 50 kuolemaan johtanutta, sekä 266 lievää pahoinpitelyä. Peräti 99,3 prosenttia kaikista rikoksista oli Venäjän kansalaisten tekemiä. Murmanskin alueella vuonna 2011 55 ulkomaalaista (joista 44 IVY-maista, 1 Baltian maista ja 7 vailla kansalaisuutta) teki yhteensä 73 rikosta. Vain 37 rikosta kohdistui ulkomaalaisiin tai kansalaisuudeltaan tuntemattomiin henkilöihin. Tieliikenteessä tapahtui 1030 onnettomuutta, jotka vaativat yli sata kuolonuhria (vrt. [Suomessa v. 2011 280 kuolonuhria](#))

Arktinen lumikylä jälleen pystyssä

Lumesta ja jäädä rakennettu arktinen kylä avattiin viime joulukuussa jo neljättä kertaa [Kirovskin](#) kaupungin pohjoislaidalla [Hiipinätunturien](#) juurella. Tänä vuonna lumikylästä löytyy perinteisen hääpalatsin lisäksi

Lumikylän hulpeat käytävät ovat taas turistien ja hääparien käytössä (lähde: <http://snowderevnya.ru/>)

mm. elokuvateatteri ja 10 hotellihuonetta, kukin omistettu tietylle maalle. Esimerkiksi Suomen huoneessa on jääveistos suomalaisesta saunasta ja Espanjan huoneessa vieraita tervehtivät Don Quijoten ja Sancho Panzan jääpatsaat. Helmikuusta lähtien hääpalatsissa vihitään taas ympäri maata tulevia pareja. Lumikylä on nousemassa Kirovskin kaupungin tärkeäksi matkailuveltonaulaksi. Hankkeesta vastaa nuori matkailuyrittäjä [Vladimir Komjagin](#): ” Luulen, että kylästä nousee taas lumoava ja satumainen palatsi ja kaudesta tulee pitkä ”. Esimerkiksi viime vuonna lumikylä suljettiin vasta toukokuun 7. päivänä.

Venäjänkielinen video viime talven lumikylästä löytyy [tästä](#).

Huom! Lisää suomenkielisiä uutisia Luoteis-Venäjältä löytyy Suomen Pietarin pääkonsulaatin sivuilta [tästä](#).

Erikoishaastattelu: Murmanskin mahdollisuudet Sberbankin aluetoimistopäällikön mukaan

”Jokainen voi muuttaa elämänsä paremmaksi ottamalla asiat omiin käsiinsä ja laatimalla oman elämänsä liiketoimintasuunnitelman” Dmitri Kornilov, 2011

Dmitri Kornilov Sberbankin murmanskilaisen osaston toimistopäällikkö

Mahdollisuudet

Olette työskennellyt vuosia useissa isoissa kaupungeissa ja palanneet Murmansiin. Vaikka Murmanskia ei voi verrata suurkaupunkeihin, on siellä paljon teollisuuteen ja inhimilliseen elämään liittyviä resursseja. Mitä mielestänne kuitenkin puuttuu Murmanskista?

Palvelualan tarjontaa

On yllättävää, ettei maailman suurin napapiirin pohjoispuolella sijaitseva kaupunki ole vielä tässä asiassa kunnolla kehittynyt. Esimerkiksi yksityinen koulutussektori, jonka tarjoamat koulutustuotteet eivät ylitä tavallisten koulujen tarjontaa. Toisena esimerkkinä voidaan mainita vapaa-ajan toiminnan taantuminen. Tilastojen mukaan murmanskilaisien tulot ovat Luoteis-Venäjällä

toisella sijalla Pietarin jälkeen, eli murmanskilaisilla on taloudelliset mahdollisuudet mielenkiintoiseen ja laadukkaaseen vapaa-aikaan. Tähän suunnattua palvelua ei kuitenkaan ole tarjolla, joten mahdollisuudet menestyä tällä alalla ovat hyvät. Näitä mahdollisuuksia voisivat hyödyntää pedagogisen ja kulttuurialan koulutuksen päättäneet nuoret, jotka usein nykyisin työskentelevät esimerkiksi myyjinä.

Mitä olisi tehtävä? Onko vaadittava vallanpitäjiltä "leipää ja sirkushuveja". Elämänlaatuunsa tyytymättömät ihmiset ovat lähteneet ulos julisteineen ja vaatimuksineen. Kokootumisia on ollut lähes joka lauantai.

Tällä hetkellä joka puolella maailmaa ollaan tyytymättömiä vallitsevaan poliittiseen tai taloudelliseen tilanteeseen. Missään ei massaliikehdintä ole kuitenkaan johtanut parempaan elämään, kansalaisottiin kylläkin. Minua huolestuttaa se, että monille tämä toiminta on ollut yksinkertaisesti yritys ilmaista itseään ja "juhlia". Jos ihmisillä on näin paljon energiaa itsensä ilmaisuun, olisi se parempi suunnata hyödyllisemmin esimerkiksi perustamalla liikeyritys ja näin pyrkiä parantamaan omaa elämänlaatua.

Ensimmäinen askel

Elämän muuttamisesta on helppo puhua, mutta muutoksen toteuttaminen on vaikeaa. Ei riitä käytännön kokemus tai varat. Joku pelkää joutuvansa "puille paljaille" tai epäilee kykyjään selviytyä eteen tulevista ongelmista.

Karikoita on kaikilla toiminnan alueilla. Valtio tarjoaa yrittäjille runsaasti tukiohjelmia kuten "Venäjän Tuki". Pienille yrityksille on kehitysrahastoja unohtamatta [Sberbankin](#) tarjoamaa tukea. Pankilla on erityinen ohjelma pienten yritysten kehittämiseksi. Pankki on yhdessä kymmenien suurten valtion yritysten kanssa kehittänyt yhteisen tuotteen nimeltä Biznes-Start. Tämän tarkoituksena on kehittää menestyksellisesti vähittäiskauppaa ja palveluita. Projekti tarjoaa uudelle yrittäjälle mahdollisuuden saada 3 miljoonaa ruplaa (31.3.2012 n. 77 500 euroa) oman [franchising](#)-periaatteella perustettavan yrityksen avaamiseen. Franchising yrityksiä on mm. seuraavilla aloilla: pikaruoka, kemiallinen pesula, autonpesu, merkivaatteiden myynti, lasten varhaisen kehityksen keskus, kuntosali ja jopa kynsien kauneushoitokeskus. Kyseinen ohjelma on uusi ja se toimii vasta kahdessakymmenessä Venäjän kaupungissa mukaan lukien Murmansk. Franchising yritysten määrä kasvaa jatkuvasti. Yritysluettelo on nähtävillä Sberbankin Internet-sivuilla osastolla "[малому бизнесу](#)" (pienille yrityksille).

Miten teidän mukaanne moskovalaiset merkkituotteet pärjäävät Murmanskissa?

Emme puhu moskovalaisista vaan koko valtion tasolla olevista merkkituotteista. Esimerkiksi Baby Club omistaa yli 60 klubia Venäjällä ja IVY-maissa. Sillä on 11 vuoden kokemus. Subway-ravintolat Keski-Venäjän rautatieasemilla tarjoavat laadukkaita ja edullisia välipaloja. Uusien ja käytettyjen kiinteistöjen välitystä harjoittava [MIEL' \(МИЭЛЬ\)](#) on suurimpia asunnon välittäjiä Venäjän kaupungeissa. Monet pohjoisessa asuvat pyrkivät hankkimaan kiinteistön Pietarista tai Moskovasta. Se on helpompaa ja turvallisempaa tehdä suuren ja pitkään toimineen valtakunnallisen verkoston kautta. Monissa hankkeissa Sberbank avustaa rahoituksessa ja kiinnitysten hankinnassa.

Sberbank antaa luottoa uudelle yrittäjälle ja liiketoiminnan käynnistämisessä auttaa suuryritys.

Pankki ottaa riskin rahoittamalla henkilöä, joka ei ole aikaisemmin toiminut yrittäjänä. Pankkina toimimme sosiaalisesti vastuullisesti. Nälkäisen ruokkimiseksi on parasta antaa hänelle käteen onki. Uskon, että

monet hyödyntävät tarjoustamme. Kokeneet asiantuntijat opettavat johtamistaidon perusteita uusille liikemiehille, neuvovat logistiikassa ja asiakaskunnan etsimisessä, avustavat informaatiivälineiden hankinnassa sekä liiketoiminnan mainostamisessa. Tällainen tuki helpottaa ensimmäisen askeleen ottamista. Menestyessään yrittäjä kehittää edelleen yritystään. Pienten yritysten kehittäminen ei rajoitu vain alueellisiin keskuksiin. Uuden vuoden jälkeen aloitamme Severomorskin toimiston peruskorjauksen. Suunnittelemme liiketoimintaan keskittyvän kehityskeskuksen avaamista sisältäen juridisten ja luonnollisten henkilöiden perinteiset palvelusektorit sekä toimistotilat yhteistyökumppaneillemme: juridinen ja kirjanpidollinen seuraaminen, notariaatti, vakuutusyhtiö, kiinteistönvälitys, lentotoimisto, matkatoimisto, Severomorskin Yrittäjien Liiton toimistot, suljetun aluehallinnon laitoksen osastot koskien pienten yritysten kehittämistä mukaan lukien konferenssi- ja neuvottelutilat sekä ravintola. Tavoitteena on tarjota eri palveluja ja konsultointia.

Nuoren tai pohjoisiin olosuhteisiin sitoutumattoman henkilön elämäнкäsitys on tällainen: työtä riittää, rahaa on vähän, asunto ei tyydytä, autoa ei ole mutta ei paljon muutakaan. Siksi hän päättää lähteä mukaan liike-elämään. Voi olla, että hän onnistuu saamaan työtä vakavaraaisessa yrityksessä ja urapolku etenee omaa henkilökohtaista rataa.

Kokemukseni perusteella työ suuressa yrityksessä kehittää ammatillista taitoa. Positiivista on pääsy erilaisiin informaatiolähteisiin ja uusimpaan teknologiaan. Voi olla mukana maailmanlaajuisissa toiminnoissa, hankkia loistavaa työkokemusta tiimissä ja vaihtaa kokemuksia ensiluokkaisten ammattilaisten kanssa. Tämä on mahdollista ainoastaan suurissa yrityksissä. Toisaalta ison bisneskoneiston osana täytyy noudattaa tiettyjä sääntöjä ja vaatimuksia. Tämä on ison yrityksen toiminnan ehto. Kaikilla ei ole kuitenkaan tähän tarvittavaa joustavuutta, ja on olemassa myös luontaisia individualisteja. Sen tähden oma bisnes sopii individualisteille.

Ajatuksia kriisin toisesta aallosta

Oletetaan, että aloitteleva yrittäjä on mukana ohjelmassa, ottaa lainaa ja kasvattaa tuloja. Koko ajan on olemassa pelko talouden "räjähtämisestä" ja romahtamisesta. Miten hänen tulisi toimia? Pitäisikö hänen olla kiinnittämättä huomiota maailman tilanteeseen? Miten hänen tulisi suhtautua mahdolliseen uuteen kriisiin?

Hyvä liikemies ei jää sivuun maailman tapahtumista. En näe mitään bisnestä häiritsevää kriisiä. Mitä tulee kriisin seuraavaan aaltoon, sen ennustaminen on mahdotonta maailman taloudessa vallitsevista myrskyisistä olosuhteista. Euroopan Unioni tulee luultavasti muuttumaan. Maailman talouden muutokset vaikuttavat Venäjään. Maamme on kuitenkin nyt taloudellisesti valmiimpi vastaanottamaan tilanteen kuin vuonna 2008. Kriisinhallinnasta on hankittu kokemusta ja vakauteen liittyvät rahastot ovat suuremmat. Euroopassa ja Yhdysvalloissa tilanne on epävakampi. Venäjän tilanne on tasapainoisempi.

Mitä taitoja liikemies tarvitsee? Mitä ominaisuuksia tarvitsee henkilö, joka on tehnyt päätöksen oman tulevaisuutensa muuttumisesta?

Tarvitaan aktiivisuutta ja tulokseen pyrkimistä. Henkilö voi asiantuntijoiden tarjoamien neuvojen ja vihjeiden avulla toteuttaa unelmansa. Lisäksi tarvitaan sinnikkyyttä. Nykyisin on enemmän ihmisiä, jotka ovat itsenäisiä, ”maaorjuudesta vapautuneita” ja oma-aloitteisia. Yrittäjät ovat nuoria. Yliopistoaikanaani vuonna 1992 vain harvat opiskelijat työskentelivät opintojensa ohella. Sitä pidettiin vallankumouksellisena. Nykyään joka toinen nuori yhdistää työn ja opiskelun. Nuoriso etsii mahdollisuuksia omien suunnitelmien toteuttamiseksi ymmärtäen, että huominen on tänään.

Miten suhtaudutte ihmisten luovuuteen?

Luovuus on edellytys liike-elämässä menestymiselle. Yrittäjän on kyettävä tekemään omasta ja ympäristönsä elämästä mielenkiintoista. Hänen täytyy erottua joukosta omaperäisyydellään. Jokainen voi kehittää näitä ominaisuuksiaan. Ihmisen pyrkimykset ja luovuus lisäävät uusia mahdollisuuksia kaupungissa ja maassa.

Haastattelun käänsi Eeva-Kaarina Kari (lähde: www.b-port.com).

Barentsin katsaus 2012: Barentsin rajat ja kansainvälistyminen

Norjan Barents-sihteeristö julkaisi alkuvuodesta järjestyksessä toisen Barentsin alueen katsauksensa: *Barents Review 2012: Borders Delimitation and internationalization*. Katsauksessa pohditaan arktisen alueen kehityskulkuja sekä suhteita Venäjään alueellisesta näkökulmasta.

Vuosi 2010 oli Norjan ja Venäjän suhteissa mullistava: Barentsin meren aluesopimus allekirjoitettiin ja sovittiin maiden välisen raja-alueen viisumivapaudesta. Nämä

sopimukset tekevät Norjasta ja Venäjästä edelläkävijöitä Euroopan lännen ja idän suhteissa. Ne ovat myös merkkejä kansainvälisistä trendeistä: kiinnostus arktiseen alueeseen kasvaa globaalisti ja halutaan helpottaa rajojen yli matkustamista ja rajat ylittävää kehitystä. Barentsin alueen taloudelliseen yhteistyöhön vaikuttavat sekä Venäjän sisäpolitiikka että ulkosuhteiden kehitys. Venäjällä on toisaalta nähtävissä vapautumista ja avautumista, toisaalta kasvavaa raja-alueiden kontrollia. Nämä asiat taustalla, kirjan artikkeleissa tarkastellaan Barentsin yhteistyötä merisopimuksen jälkeen, rajanylityskäytäntöjä, Venäjän modernisaatiota, projektitoimintaa, lasten ja nuorten hyväksi tehtävää yhteistyötä, sekä sotilaallista yhteistyötä.

Barents-sihteeristön puheenjohtaja **Rune Gjertin Rafaelsen** ennustaa Barentsin yhteistyölle hyvää tulevaisuutta. Merisopimus oli hartaasti toivottu ja selvät rajat mahdollistavat yhteistyön lisäämisen monella alueella, erityisesti luonnonvarojen suhteen. Rafaelsen kaipaava poliitikoilta uudenlaista ajattelua, jotta alueet ja ihmiset voisivat tehdä käytännössä paremmin yhteistyötä.

Thomas Nilsen käsittelee rajanylitysliikennettä, viisumikäytäntöjen eroja Norjassa, Venäjällä ja Suomessa, rajojen infrastruktuuri-investoinnit, sekä rajanylitysmatkustamisen helpottamiseksi tehtyjä aloitteita. Venäläisten rajanylitykset Norjaan ja Suomeen ovat kasvaneet voimakkaasti viime vuosina. Viisumin saaminen Suomeen on kuitenkin helpompaa, huolimatta ns. Pomor-viisumista ja tulevasta viisumivapaudesta raja-alueen asukkaille. Norja voisikin edelleen helpottaa käytäntöjään – ja silti pysyä Schengen-määräysten rajoissa. Rajanylitysliikenteen kasvu edistää liiketoimintaa ja lisää ihmisten välisiä kontakteja ja sitä mukaa yhteistyötä. Toisaalta esimerkiksi rikollisuus tai turvapaikanhakijoiden määrää se ei ole lisännyt. Myös Venäjän tulisi höllentää viisumivaatimuksiaan, jotka ovat erityisesti yksityisille hankalat. Nilsenin mukaan Barentsin alue voisi hyvin toimia mallina EU:n ja Venäjän väliselle viisumivapaudelle.

Presidentti Medvedevin tavoite oli modernisoida Venäjää käyttäen ulkopoliittikkaa myös maan sisäiseen kehittämiseen, vaikka Venäjällä ei olekaan ollut yksimielisyyttä siitä, kuinka paljon sen tulisi avautua ulkomaille. **Atle Staalesen** pohtii Venäjän naapurimaiden ja Barentsin moninaisten yhteistyörakenteiden ja toimijoiden roolia ja mahdollisuuksia vaikuttaa siihen.

Margrethe Alnes tekee katsauksen Norjan Barents-sihteeristön rahoitusohjelmiin ja toteutettuihin projekteihin. Niiden tavoitteena on – Norjan hallituksen Venäjä-yhteistyön linjan mukaisesti – luoda kontakteja ihmisten välille rajan molemmin puolin. Keskeistä on kansalaisyhteiskunnan kehittäminen Luoteis-Venäjällä. Vuodesta 1993 lähtien Norja on käyttänyt Barents-yhteistyöhön n. 630 miljoonaa euroa, josta kymmenesosan pelkästään Norjan ja Venäjän välisiin alueellisiin projekteihin eri aloilla (kansalaisyhteiskunta ja paikallisdemokratia, liikunta, alkuperäiskansat, kulttuuri ja taide, ympäristö, terveydenhuolto, media, osaaminen ja koulutus).

Sihteeristön nuorisokoordinaattori **Laila Dalhaug** kuvaa alueellisen nuorisoyhteistyön periaatteita ja kehitystä. Nuoret ovat tärkeä kohderyhmä sekä kansallisella että alueellisella tasolla. Tavoitteena on parantaa nuorten elinolosuhteita ja tehdä tunnetuksi opiskelu-, työ-, kansainvälistymis- ja vaikutusmahdollisuuksia sekä osallistaa ja aktivoida nuoria, jotta he jäisivät kotiseudulleen. Yhteisillä kehittämisohjelmilla on jo saatu tuloksia aikaan ja mm. Barentsin alueellisen nuorten neuvoston (Barents Regional Youth Council) toiminta on ainutlaatuista.

Trude Pettersen pohtii, mitä merisopimus merkitsee sotilaallisille suhteille Barentsin alueella ja mihin alueen sotilaallinen yhteistyö perustuu. Arktisella alueella vallitsee suuresta kansainvälisestä kiinnostuksesta huolimatta nyt hyvä ilmapiiri, myös sotilaallisesta näkökulmasta. Tästä kertovat historiallinen ja merkittävä merisopimus, yhteiset harjoitukset ja tapaamiset (sekä kahdenväliset NO-RUS että monenkeskiset NO-RUS-FIN-SWE, NATO-Venäjä, ympäristöyhteistyö). Vaikka Venäjän suunnitelmista

perustaa erityinen arktinen prikaati Petsamoon puhutaan, sotilaallista konfliktia ei ole näköpiirissä, sillä muutkin arktiset rannikkovaltiot ovat sitoutuneet neuvottelemaan asioista. Vaikka puolustusvoimissa on kyse valtiollisista suhteista, Barents-yhteistyö voi auttaa vahvistamaan edelleen keskinäistä luottamusta tuomalla ihmisiä yhteen.

Kirjan lopussa on toimenpidesuositukset yhteistyölle (etenkin energiaan, rajanylitykseen Barentsin alueella ja laajemmin Euroopassa sekä Barentsin alueneuvostoon liittyen), sekä kansainvälisestä yhteistyöstä Murmanskin alueen asukkaille tehdyn kyselyn tulokset.

Katsauksen voi ladata [netistä](#) tai tilata painetun kappaleen sähköpostitse osoitteesta info@barents.no.

Kalottiakatemia 2012

Kuva: <http://www.nrf.is/calotte-academy>

Kalottiakatemia 2012 järjestetään 28. toukokuuta – 4. kesäkuuta Suomessa, Ruotsissa ja Norjassa. Akatemian teema on tänä vuonna ”Vesi – globaalisti ja Pohjoiskalotilla”. Järjestäjinä ovat Lapin yliopiston yhteiskuntatieteellinen tiedekunta, Tukholman ympäristöinstituutti ja Tromssan yliopiston sosiologian, politiikkatieteiden ja yhdyskuntasuunnittelun laitos.

Kalottiakatemia on kansainvälinen, matkustava symposium sekä tieteidenvälistä akateemista keskustelua että tieteen ja politiikan välistä ja sektorien rajat ylittävää keskustelua varten. Siellä kohtaavat seniori- ja junioritutkijat ja tohtoriopiskelijat, virkamiehet, poliitikot ja muut asiantuntijat. Keskusteluihin oman lisämausteensa ja näkökulmansa tuo akatemian vahva kansainvälisyys – esimerkiksi vuonna 2011 osallistujia oli yhdeksästä eri maasta, kuten Britanniasta, Kanadasta, Islannista, Norjasta, Ruotsista, Suomesta ja Venäjältä.

Vuosittain järjestettävä, noin viikon kestävä Kalottiakatemia koostuu istunnoista Pohjoiskalotin eri osissa yleensä niin, että istunto on vähintään kolmessa maassa ja kolmella alueella. Esimerkiksi vuoden 2011 akademia koostui 31 esityksestä seitsemässä istunnossa Inarissa, Kirkkoniemellä ja Apatitissä. Tapahtuma on rakennettu siten, että jokaisessa kohteessa on sekä yleinen istunto, joka on avoin kiinnostuneille, että akateeminen istunto, jossa käsitellään tohtoriopiskelijoiden papereita ja keskustellaan heidän tutkimuksestaan. Kalottiakatemialla voidaan luonnehtia vapaaksi ja demokraattiseksi foorumiksi niin akateemiselle kuin enemmän poliittiselle keskustelulle. Tällä tavalla se myös osallistuu keskusteluun

paikallisesta ja alueellisesta kehityksestä, ei pyrkien ohjaamaan kehitystä tiettyyn suuntaan, vaan antamaan paikallisille ja alueellisille toimijoille tietoa sekä uusia ajatuksia ja virikkeitä.

Kalottiakatemian keskeinen, hyvin toiminut työskentelyperiaate on, että vähintään puolet jokaisen esityksen ajasta on varattu vapaalle keskustelulle ja kysymyksille. Näin pyritään lisäämään vuoropuhelua päätöksen- ja tieteen tekijöiden välillä. Lisäksi akatemia toimii jatko-opiskelijoille hyvänä tilaisuutena saada kommentteja vanhemmilta tieteenharjoittajilta ja päätöksentekijöiltä sekä mahdollisuuden luoda omia monikansallisia yhteyksiä ja verkostoja.

Vuodesta 2002 alkaen Kalottiakatemia on kansainvälisenä politiikkaorientoituneena areenana, jota mallia ollaan soveltamassa myös Pohjois-Amerikassa, ollut Pohjoisen tutkimusfoorumin (Northern Research Forum) alafoorumina testaten uusia ajatuksia ja tuoden niitä avoimiin kokouksiin, joissa käsitellään globaaleja teemoja ja koko arktista aluetta. Sittemmin akatemia on myös Pohjoisen tutkimusfoorumin ja Arktisen yliopiston yhteisen Geopolitiikka ja turvallisuuden tutkimus -temaattisen verkoston keskeinen keskustelufoorumi ja tapaamispaikka.

Lisätietoja:

dosentti Lassi Heininen, lassi.heininen@ulapland.fi, p. 040 484 4215

[Calotte Academy, Northern Research Forum](#)

Tulevia tapahtumia keväällä 2012

Ilmaisia

- [Barents Café -tulevaisuusfoorumi](#) (23.4.2012 Rovaniemi)
ThinkBarents-hankkeen päätöstilaisuutenakin toimivan keskustelutilaisuuden tarkoituksena on pohtia Barentsin alueen povattujen mahdollisuuksien toteutumista ja merkitystä Lapille tulevaisuudessa. Paneelikeskustelun otsikkona on ”Tuleeko Barentsin alueesta ikinä mitään?”. Yhteistyössä Arktinen keskus ja Lapin ELY-keskuksen Venäjän kaupan edistäminen -ESR-hanke.
- Moniosaajasta asiantuntijaksi -koulutus (24.5.2012 Helsinki)
Järjestäjä valtakunnallinen Venäjän ja itäisen Euroopan osaajana työmarkkinoilla (OVET) -hanke, joka luo uusia polkuja korkeakoulutuksen ja työelämän välille, tukee suomalaista laaja-alaista Venäjän ja itäisen Euroopan asiantuntemusta ja ohjaa sitä monipuolisemmin työelämän käyttöön. Lisätietoa tulossa hankkeen [sivuille](#).

Maksullisia

- [Venäjän oikeutta yrityksille](#) -koulutus (16.4.2012 Kouvola)
Järjestäjä Kymenlaakson AMK:n RuBiPro-hanke. Osallistumismaksu 100 €.

- [Barents Sea Conference](#) (23.–25.4.2012 Hammerfest)
Öljy- ja kaasuteollisuuden tärkein tapahtuma Pohjois-Norjassa. Osallistujaluettelo [tästä](#).
Osallistumismaksu: 6900 Nok (n. 909 €). Konferenssia edeltää opiskelijoille suunnattu Barents Youth Conference 20.–22.4.
- [Kolsky partenariat](#): Kaupan ja teollisuuden messut (11.–13.5.2012 Murmansk)
Osallistajat: Murmanskin alueen PK-yritykset, osallistujaluettelo [tästä](#). Samassa tilaisuudessa toimivat myös [kaksi muuta näyttelyä](#): ”Koulutus, työ ja ura: liiketoiminnan puitteet” sekä matkailuteemaa käsittelevä ”Virkistysmahdollisuudet pohjalaisille” (*Отдых для северян*). Ilmoittautumismaksu 3500 ruplaa (n. 89 €), näyttelytilan vuokramaksut [tästä](#).
- [Euroja idästä -seminaari](#): Venäläismatkailijoiden tuloksellista palvelemista (28.5.2012 Helsinki)
HAAGA-HELIAn ja Saimaan ammattikorkeakoulun sekä Aleksanteri-instituutin ja Tutkimus- ja Analysointikeskus TAK Oy:n järjestämä seminaari, joka evästä suomalaisia matkailu- ja kaupanalan yrityksiä venäläisten matkailijoiden tulokselliseen palvelemiseen. Osallistumismaksu 120 €.

Lähteet ja lisätietoa

<http://www.mbnews.ru> Talousuutisia Murmanskista RUS
<http://www.mbnews.fi> Uutisia Pohjois-Suomesta ja Murmanskin alueelta FIN, RUS
<http://www.news29.ru> Uutisia ja tapahtumia Arkangelin alueelta RUS
<http://murmansk.kp.ru/> Murmanskilainen sanomalehti RUS
<http://www.gov-murman.ru> Murmanskin alueen virallinen portaali RUS
<http://www.nika-media.ru/> Karjalan televisio ja radio RUS
[Barents Observer](#) Barentsin alueen uutisia ENG, RUS
<http://www.barentsnova.com> Talousuutisia erityisesti Murmanskin alueelta ENG
<http://news.nordportal.ru/> Uutisia erityisesti Arkangelin alueelta RUS
<http://nord-news.ru> Uutisia Luoteis-Venäjältä ja maailmalta RUS

Seuraavassa numerossa muun muassa:

- Uutisia Venäjän Barentsista
- Murmanskin alueen kaivos- ja matkailusektori
- Tieteellisiä analyyskejä Barentsista